

4.Задача.

Визначте, які з наведених правопорушень є злочинами, а які - проступками? До якого виду проступків вони належать?

А. Віра отримала від двох знайомих велику суму грошей, щоб придбати для них ювелірні вироби, після чого зникла.

Б. Віктор Петрович, керуючи автомобілем, порушив правила дорожнього руху.

В. Олег без поважної причини не прийшов на роботу.

Г. Олександр у нетверезому стані тероризував сусідів, побив пенсіонера Дмитра Миколайовича, погрожував усім розправою.

Ґ. Толя проїхав в автобусі «зайцем».

Д. Марині продали в магазині неякісний товар.

Е. Іван і Микола вкрали магнітофон.

Є. В ательє не пошили Ірині весільну сукню до дня урочистого укладання шлюбу.

Ж. Ольга не виконала роботу, яку їй доручив начальник відділу.

З. Іра перейшла вулицю на червоне світло світлофора.

Й. Сергій поцупив із кіоску декілька пачок цигарок.

К. Михайло, граючи у футбол, забив «гол» у сусідське вікно.

Л. Хімічне підприємство отруїло шкідливими відходами місцеву річку.

М. Чинovníк райдержадміністрації не відповів на скаргу громадянина.

Н. Суб'єкт господарювання не сплачує місцевих податків, приховуючи частину своїх прибутків.

О. Туристи після відпочинку не загасили багаття, що спричинило пожежу в лісі.

П. Підліток вихопив у жінки сумку.

Р. Пасажир, будучи напідпитку, облаяв водія автобуса нецензурними словами за відмову зупинити автобус поза зупинкою.

С. Учень не підготувався до контрольного зрізу знань. Побоюючись отримати негативну оцінку, вирішив зірвати контрольну і повідомив у міліцію про мінування приміщення школи.

Відповідь:

А. Злочин передбачений ст. 190 Кримінального кодексу України «Шахрайство. Заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство) - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років».

Б. Адміністративне правопорушення передбачене ст. 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Перевищення водіями транспортних засобів швидкості руху, невиконання сигналів регулювання дорожнього руху, порушення правил перевезення людей та інших правил дорожнього руху».

В. Правопорушення у сфері трудових відносин. (Див. Кодекс законів про працю України, ст.21, 139, 142.) «Стаття 21. Трудовий договір. Трудовий договір є угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу,

визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін». Ст. 139: «Обов'язки працівників. Працівники зобов'язані працювати чесно і сумлінно, своєчасно і точно виконувати розпорядження власника або уповноваженого ним органу, додержувати трудової і технологічної дисципліни, вимог нормативних актів про охорону праці, дбайливо ставитися до майна власника, з яким укладено трудовий договір».

Г. Декілька злочинних діянь передбачених Кримінальним кодексом України. Ст. 296. «Хуліганство - тобто грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом, - карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років». Залежно від ступеня тілесних ушкоджень, завданих пенсіонеру (ст. 121. «Умисне тяжке тілесне ушкодження», ст. 122. «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження», ст. 125. «Умисне легке тілесне ушкодження») буде різна відповідальність – від штрафу до позбавлення волі. Відповідно до ст. 129 «Погроза вбивством» – покарання арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до двох років.

Г. Адміністративне правопорушення передбачене ст. 135. Кодексу України про адміністративні правопорушення «Безквитковий проїзд», який передбачає покарання у вигляді штрафу від п'яти до двадцяти розмірів від вартості проїзду.

Д. Це є порушення договірних зобов'язань договору купівлі-продажу. Відповідно до ст. 678 Цивільного кодексу «Правові наслідки передання товару неналежної якості:

1. Покупець, якому переданий товар неналежної якості, має право, незалежно від можливості використання товару за призначенням, вимагати від продавця за своїм вибором:

- 1) пропорційного зменшення ціни;
- 2) безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк;
- 3) відшкодування витрат на усунення недоліків товару.

2. У разі істотного порушення вимог щодо якості товару (виявлення недоліків, які не можна усунути, недоліків, усунення яких пов'язане з непропорційними витратами або затратами часу, недоліків, які виявилися неодноразово чи з'явилися знову після їх усунення) покупець має право за своїм вибором:

- 1) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми;
- 2) вимагати заміни товару».

Е. Злочин передбачений Кримінальним кодексом України. Ст. 185. «Крадіжка. Таємне викрадення чужого майна (крадіжка) - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років...»

Є. Дана ситуація регулюється нормами Цивільного кодексу. Ательє не виконало власних зобов'язань відповідно до договору про надання послуг. Відповідно до ст. 611. «Правові наслідки порушення зобов'язання. У разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема:

- 1) припинення зобов'язання внаслідок односторонньої відмови від зобов'язання, якщо це встановлено договором або законом, або розірвання договору;
- 2) зміна умов зобов'язання;
- 3) сплата неустойки;
- 4) відшкодування збитків та моральної шкоди».

Ж. Правопорушення у сфері трудових відносин. Див. ст. 139 Кодексу законів про працю України.

З. Адміністративне правопорушення передбачене ст. 127. Кодексу України про адміністративні правопорушення «Порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами, возіями та іншими особами» передбачає відповідальність у вигляді штрафу від 0,1 до 10 неоподаткованих мінімумів доходів громадян».

Й. Адміністративне правопорушення передбачене ст. 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення. «Дрібне викрадення чужого майна. Дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати - тягне за собою накладання штрафу від трьох до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Викрадення чужого майна вважається дрібним, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

К. Дана ситуація регулюється нормами Цивільного кодексу. Стаття 1166. «Майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала». Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою (ст. 1178) – відшкодовують батьки або особи, які їх замінюють; відшкодування шкоди завданої неповнолітньою особою (ст. 1179) – здійснюється нею самостійно, а у разі відсутності у неповнолітньої особи майна, достатнього для відшкодування завданої нею шкоди, ця шкода відшкодовується в частці, якої не вистачає, або в повному обсязі її батьками (усиновлювачами) або піклувальником, якщо вони не доведуть, що шкоди було завдано не з їхньої вини. Якщо неповнолітня особа перебувала у закладі, який за законом здійснює щодо неї функції піклувальника, цей заклад зобов'язаний відшкодувати шкоду в частці, якої не вистачає, або в повному обсязі, якщо він не доведе, що шкоди було завдано не з його вини».

Л. Це злочин, передбачений ст 242 Кримінального кодексу України. «Стаття 242. Порушення правил охорони вод. 1. Порушення правил охорони вод (водних об'єктів), якщо це спричинило забруднення поверхневих чи підземних вод і водоносних

горизонтів, джерел питних, лікувальних вод або зміну їхніх природних властивостей, або виснаження водних джерел і створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи для довкілля, - карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або обмеженням волі на той самий строк...»

М. Адміністративне правопорушення передбачене ст. 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення. «Порушення права на інформацію. Неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у випадках, коли така інформація підлягає наданню на запит громадянина чи юридичної особи відповідно до законів України «Про інформацію» або «Про звернення громадян», - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятнадцяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян...»

Н. Злочин, передбачений Кримінальним кодексом України. Стаття 212. «Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів». Умисне ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, що входять в систему оподаткування, «введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, - карається штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років...»

О. Адміністративне правопорушення передбачене ст. 77. Кодексу України про адміністративні правопорушення «Порушення вимог пожежної безпеки в лісах. Порушення вимог пожежної безпеки в лісах - тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб — від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Знищення або пошкодження лісу внаслідок необережного поводження з вогнем, а також порушення вимог пожежної безпеки в лісах, що призвело до виникнення лісової пожежі або поширення її на значній площі, - тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від семи до дванадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

П. Злочин, передбачений Кримінальним кодексом України. «Стаття 186. Грабіж. Відкрите викрадення чужого майна (грабіж) - карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років...»

Р. Адміністративне правопорушення передбачене Кодексом України про адміністративні правопорушення. «Стаття 173. Дрібне хуліганство, тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян, - тягне за собою накладення

штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, а в разі, якщо за обставинами справи, з урахуванням особи порушника, застосування цих заходів буде визнано недостатнім, - адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб».

С. Адміністративне правопорушення передбачене Кодексом України про адміністративні правопорушення. «Стаття 183. Завідомо неправдивий виклик спеціальних служб. Завідомо неправдивий виклик пожежної охорони, міліції, швидкої медичної допомоги або аварійних служб - тягне за собою накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян...»

5.Задача.

Проаналізуйте ситуації та визначте, в яких випадках має настати юридична відповідальність. Визначте її вид.

А. Іван С. за підробленими документами отримав у банку велику суму грошей;

Б. Борис В. образив свого дядька під час сімейної лайки;

В. Наталія П. своєчасно не виконала зазначену в контракті роботу;

Г. Галина Б. не з'явилася на щорічну зустріч випускників школи;

Г. Павло П. спізнився на роботу на 40 хвилин;

Д. Микола Л., бажаючи влаштувати свою доньку на навчання в університет, дав декану одного з факультетів хабара.

Відповідь:

А, д – кримінальна відповідальність;

в, г – дисциплінарна відповідальність;

б – громадський осуд, можлива адміністративна відповідальність за образу відповідно до КпАП с. 173-2 («Вчинення насильства в сім'ї...»);

г - можливий осуд з боку колишніх однокласників, але якщо Галина не з'явилася з якоїсь вагомої причини (стан здоров'я, сімейні проблеми..) – це може викликати жаль і співчуття.

6.Задача.

Мотоцикліст смертельно травмував пішохода, який несподівано вибіг на проїжджу частину вулиці прямо під колеса мотоцикла. Рішенням суду встановлено, що мотоцикліст не порушив правил дорожнього руху, але через свою неуважність скоїв дорожньо-транспортну пригоду, в результаті якої потерпілий загинув. Суд мав намір визнати мотоцикліста винним, але після виступу адвоката змінив свою позицію і визнав підсудного невинним. Які аргументи навів у своєму виступі адвокат?

Відповідь:

В даному випадку маємо справу з казусом - заподіянням шкоди без вини, - що згідно з Кримінальним кодексом не є правопорушенням. Адже мотоцикліст не передбачав і не міг передбачити такої поведінки пішохода, який з'явився несподівано і мотоцикліст не міг передбачити наслідків, які сталися.

7.Задача.

Проаналізуйте ситуацію. Спираючись на знання ознак правопорушення, визначте, чи є така ситуація правопорушенням.

Ситуація 1: Сергій ішов додому. На пустинній вулиці він побачив двох молодиків, які чіплялися до дівчини. На прохання Сергія припинити молоді люди не реагували. Тоді, щоб захистити дівчину, Сергій побив хлопців, завдавши їм тілесних ушкоджень.

Ситуація 2: Сергій ішов додому. Поруч із будинком Світлани він побачив Андрія, який теж симпатизував Світлані. Зі словами: «Я ж попереджав тебе, щоб ти більше тут не з'являвся». - Сергій почав бити Андрія, зрештою Андрій отримав тілесні ушкодження.

Відповідь:

Ситуація 1: У цій ситуації будуть застосовуватися норми п.1 ст. 36 Кримінального кодексу України. «Необхідна оборона. Необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони». Отже така ситуація не є правопорушенням.

Ситуація 2: У цій ситуації будуть застосовуватися норми Кримінального кодексу України: ст. 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження» – якщо Андрій одержав тяжкі тілесні ушкодження або 122 «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження» – якщо ушкодження середньої тяжкості, або ст. 125 «Умисне легке тілесне ушкодження» – при лекому тілесному ушкодженні. Отже, дана ситуація є не лише правопорушенням, а й злочином.

8.Задача.

Приватний підприємець О. Микитенко, рухаючись на автомобілі, не звернув увагу на сигнал світлофора і, перетинаючи перехрестя, зіткнувся з трактором. За скоєне правопорушення О. Микитенка притягнуто до відповідальності, а саме:

- 1) відшкодування власнику пошкодженого трактора вартості ремонту;
- 2) позбавлення прав водія терміном на 1 рік.

О. Микитенко вважає що санкції стосовно нього порушують норму ст. 61 Конституції України, яка забороняє двічі притягати до відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення. А як вважаєте ви?

Відповідь:

О. Микитенка притягнуто не до одного виду, а до двох різних видів відповідальності: перша санкція - цивільна правова відповідальність, друга - адміністративна. Тому порушення ст. 61 Конституції України у даному випадку немає